Nr 30

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we SRODĘ DNIA 14 KWIETNIA V. S. 1815 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Wilno dnia 14 kwietnia.

JO. Xiążę Jegomość *Ogiński*, Radzca Tayny, Senator Państwa, wyjechał ztąd, d. 10 t. m., do *Warszawy*.

Przejeżdżali tędy, d. 8. t. m.: Rotmistrz gwardyi Xiążę *Łabanów Rostowski* i Półkownik Hrabia *de Birgesse*, obadway wysłani z *Petersburga* do *Warszawy*, z depeszami do W. Xiążęcia Jmci *Konstantego*, od Główno dowodzącego w *Petersburgu*, Xiążęcia *Wiaźmitynowa*.— Dnia 11go, Cesarskiéy gwardyi bokowéy Rotmistrz *Szeping*, takoż do W. Xięcia, z *Nitawy*.

Tegoż dnia, kompaniia artyleryi bateryynéy, Nro 42, pod dowództwem Półkownika *Antropowa*, za granicę, do miasta *Norymbergi*; dwóma zaś dniami piérwéy, kompaniia artyleryi lekkiéy Nro 45, pod dowództwem Półkownika *Talyzina*, wyszła do miasteczka *Michaliszek*, na tymczasową kwaterę. — D. 11go, Jenerał major *Twaragow*, do *Krasławek*, a Podpółkownik inżynierów *Tul*, do *Białegostoku* wyjechali. — Goniec *Nordman*, do *Warszawy*. — D. 12go, wyszedł ztąd za granicę Petersburski ruchomy arsenał, pod dowództwem Półkownika *Buszujewa*. — D. 13go, wyjechał ztąd na powrót do *Mińska* JW. Jenerał Major *Czernysz*.

Dzisiáy przyszedł tu oddział jeńców polskich, 260 ludzi, powracających z *Syberyi*.

Troki dnia 13 kwietnia.

W protokule dzieł Marszałkowskich Trockiego Powiatu, pod Nr. 360 w dniu 11 aprila 1815 roku zapisano następnie:

„Jaśnie Wielmożnemu Komenderującemu 28mą piechotną dywizyą, Jenerał-Majorowi i wielu orderów Kawalerowi *Kapuscinowi*, oraz Komenderującemu 20tym jegierskim półkiem, Półkownikowi i Kawalerowi *Iwanowowi*, tudzież WW. JPP. Sztabs i Ober oficerom.

„Powodowany mocnym uczuciem i żądaniem Obywateli Powiatu Trockiego, niosę do publicznéy wiadomości to świadectwo, jakie należy ze wszech miar szanownym i dostoynym Mężom JW. Jenerał-Majorowi i Kawalerowi wielu orderów Kommenderującemu 28mą piechotną dywizyą *Kapuścinowi*, i JW. Półkownikowi i Kawalerowi orderów, kommenderującemu 20tym jegierskim półkiem *Iwanowowi*, tudzież Wżnym JPanom Sztabs i Oberoficerom. Zacni ci i waleczni Rycerze, pełni ozdób, honoru i moralności, przez ciąg siedmiomiesięczny pobytu swojego w okolicach miasta Trok, dobroczynne swoje postępowania, stosowali do stanu, w jakim ten Powiat wypadkami woyny dotknięty, jest zostawiony. Znosili z nayprzykładniéyszą spokoynością niewygody, i niedostarczenia, dawali ulgę ubogim rolnikóm, a ludzkość ich, uprzeymość i łagodność, zostawiły pamięć wdzięczności, i długoletniego ich wspomnienia. Karność w porządku trzymająca żołnierza, sprawiedliwość w wypadkach, nikomu nie zostawiła pobudki zażalenia się. Wszystko to, uważane w niepodchlebnym sposobie, pobudza Obywateli do wynurzenia wdzięczności publicznéy. Oby! Bóg tych walecznych i moralnych Rycerzy, w obfitych zachował powodzeniach. (podpisał) Marszałek Trockiego Powiatu i Kawaler [illegible] *Godaczewski*. Z protokułem zgodno Sekretarz *Adam Stefan Kucewicz*."

Gazeta petersburska, *Ruski Inwalid*, z *Petersburga*, pod d. 3 kwietnia umieściła rachunek kassy Inwalidów, podług którego: 1) Ogólnego kapitału Inwalidów, ulokowano na Cesarskim Lombardzie 373,666 rubli, 54 kopiéyki; w Izbie powszechnéy opieki gubernii kurskiéy, 4,437 rubli, 60 kopiejek; razem 378,104 rubli, 14 kopiejek. 2) W skrzynce wspomożenia, do d. 3 marca, znaydowało się 14,595 rubli, 92 kopieyki; do d. 3 kwietnia przybyło do téyże skrzynki 2,299 rubli; znayduje się w skrzynce 16,894 ruble, 92 kopieyki; wydatkowano z niéy do d. 3 kwietnia 2,341 rubli, 61 kop. Zostało rzeczywiście w skrzynce 14,553 rubli, 31 kop.

Osoba niewiadoma przysłała z *Moskwy* 250 rubli, prosząc w liście swoim, aby rozdzielone były dla Inwalidów gwardyi półku *Siemionowskiego*, którzy ranieni zostali w pamiętnéy bitwie pod *Kulmem*, a szczególniéy, którzy się wtedy znaydowali w batalionie Półkownika *Jefimowicza*.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

AUSTRYA.

Korrespondent hamburski donosi z listu z *Wiednia*, pod dniem 29 marca: „Xiążę *Wellington* dziś rano do *[illegible]* wyjechał. Wszystkie władze z náywiększą [illegible] czynnością, około tego, iżby jak naydzielnieyszé środki wojenné wszelkiego rodzaju obmyslić, i jak náyprędzey uskutecznić. Arcy Xiążę *Karol* przeznaczony jest na Wielkorządzcę jeneralnego do *Moguncyi* i krajów tamtéyszych. Naczelné dowództwo wszystkich woysk w *Niemczech*, znowu będzie miáł Xiążę *Schwartzenberg*. Arcy Xiążę *Ferdynand* rezerwą dowodzić będzie. Inni też Xiążęta familii Cesarskiey mają bydź także czynnymi: Arcy Xiążę *Jan* do *Włoch* jest przeznaczony. Xiążę następca tronu Cesarskiego do walki za oyczyznę w stopniu Brygadyera należeć będzie. Dwór obozowy Monarchów sprzymierzonych we *Frankforcie* ma bydź założony — Z pewnością się spodziewamy, iż, nim náyważnieyszé zasady Związku Niemieckiego postanowioné zostaną, tymczasem ułatwi się wszystko, cokolwiek jest życzeniém ludów, żądaniem Xiążąt, i czego wymagają ważne teraźniéysze okoliczności. Dnia 22 marca, ze strony Xiążąt zjednoczonych i miast wolnych, została podana *Austryi* i *Prussom* nota, w któréy oświadczono, iż oni gotowi są do podjęcia proporcyonalnych wojennych środków, byleby tylko zasady Związku oznaczoné zostały: taż nota była udzielona jeszcze Ministrowi królestwa Hannowerskiego, Hrabiemu *Münster*; tudzież pełnomocnikóm *Bawarskiemu* i *Wirtemberskiemu*. *Baden* i *Darmstadt* noty tey niepodpisały — Cesarz Jmć *Austryacki* má się ogłosić Królém *Lombardyi*; wkrótce spodziewamy się ogłoszenia w tey rzeczy. Powiadają, że Arcy Xiążę *Antoni* będzie Wice-Królem w *Medyolanie* — Od czasu otrzymania ostatnich nieprzyiemnych wiadomości z *Francyi*, kurs papierów naszych spadł znacznie: co nietrudno jest wyłożyć: gdyż wybuchnienie nowéy woyny zgoła

niespodziewaném było. Jednakże mocno się spodziewać należy, iż jak tylko zgoda powszechna, przez dzielne środki, które się ze wszech strón gotuią, z pierwszych nieprzyiemności wrażeń, wyprowadzoną zostanié; natychmiast też kredyt moc swoję, i zatrzymanie się odzyszcze; a to tém pewniey, że kurs teraźnieyszy spadł wcale nie proporcyonalnie — wiadomości ze *Włoch* ciągle jeszcze są zaspakajające. D. 20 t. m. Król *Murat* do woyska swego do *Ankony* przyjechał. Pogłoska, że *Neapolitańczycy Rzym* zajęli, dotąd się nie potwierdziła.

Z innego listu z Wiédnia pod 29 *marca*: „ Z chwilą odebrania wiadomości o wéyściu *Bonapartego* do *Paryża*, nie równie śpieszniéy pracować tu zaczęto, około przygotowań wojennych. Mówią o ponowieniu i rozszerzeniu traktatu, w *Chaumont* zawartego. Woyska austryackié, ku *Renowi* ciągnące, czas niejaki na granicy stać będą, nim marsz ich urządzony zostanie. — Jenerał Wirtemberski *Varnbüchler* wczora przybył tu ze *Strazburga*, dokąd od Króla swojego był posyłany, dla powzięcia dokładniéyszych wiadomości. Jenerał *Neusser* w tymże celu do *Metz* jezdził. Król *Wirtemberski*, znaczny korpus woysk swoich w zupełney już gotowości má do wyruszenia. Jenerał *Varnbühler* wkrótce napowrót wyjedzie. — Ze *Włoch* co chwila oczekujemy wiadomości, o rozpoczęciu kroków nieprzyjacielskich z *Neapolem*. Ponad rzeką *Po* sypią Austryacy mocne szańce — Xiężna Lotaryńska w 82 roku wieku swego zakończyła cnót pełne życie, w *Presburgu*, d. 20 t.m. — Cesarz Jmość *Alexander* polowy ekwipaż swóy niezwłócznie wyporządzić kazał.“

Gazeta, *Journal de Francfort*, z *Wiednia*, pod d. 25 marca: „ Wyjazd Króla Bawarskiego, który na 28 t. m. był zapowiedziany, nié ma dotąd oznaczonégo czasu — Codzień widzimy znaczną liczbę woysk przez tuteyszą przechodzących stolicę; inné się gotują do prędkiegó wyruszenia. Milicyá tutéyszá, którá nosi imie, *Deutschmeister*, powołaną została; a pierwszy jey batalion otrzymał rozkaz do wyruszenia. Kongres ciągle odbywá swé działania.

Dnia 27 *marca*. Pewna już, że Cesarz Jmć Austryacki pojedzie na kampaniją z Cesarzem Jegomością Rossyyskim i Królem Pruskim. Powozy jego gotują do podróży: i przed końcém przyszłego miesiąca w zupełney już mają bydź gotowości — Ciągle się naradzają nad układem prowadzenia przyszłéy woyny. Na te rady zgromadzają się do Xcia *Schwartzenberga*, a prezydencyą na nich trzyma Xżę *Wellington* (*był jeszcze w tey dacie w Wiedniu*). Wszyscy Członkowie téy rady wojennéy obiadują u dworu. — Negocyacyé z *Bawaryą* blizkié są ukończenia: i wnet zjednoczenié wszystkich Xiążąt niemieckich, nanowo da poznać narodowi francuzkiemu, co może uczynić *Europa* dlá obrony práw swoich. Wszystkie traktaty przymierza, w roku 1814 zawárté, wkrótce ponowioné zostaną; takoż w tych dniach má się ukazáć nowé oświadczenié w imieniu Mocárstw — Woysko Rossyyskié, które do *Niemiec* idzie, jest nader liczne. Wielki Xiążę Jegomość *Konstanty* przednią dowodzi strażą — Hrabia *la Tour-du-Pin*, minister francuzki, przed kilką dniami wyjechál, nie, jak niektóre doniosły gazety, w okolice *Luxembourga*, ale do południowéy *Francyi*. — Konstytucyá *Szwaycár* i granicé ich terrytoryum jednogłośnie dnia 21 przyjęte zostały, w komitecie interessów szwaycarskich. Dzielić się oné będą na 22 kantony — Kapitan *Hudelka*, który w poleceniu pewném do *Neapolu* był posyłany, powrócił d. 23 t. m., ale dotąd publiczność nie wié o skutkach poselstwa jego.”

WĘGRY.

Gazeta wiedeńska, *Oester. Beob.* donosi z *Prezburga* pod dniem 4 kwietnia: „ W orszaku N. Króla Saskiego znaydują się tu: Minister gabinetowy, Hrabia *Einsiedel*; Marszałek dworu, Hrabia *Vitzthum von Eckstädt*; Jenerał Porucznik, *Zeschau*; Jenerał Porucznik, *Lecoq*; Szambelan, *Globig*; Radzca legacyi, *Wendt*; Radzca Nadworny, *Kohlschütter*; Radzca legacyi, *Breuer*; Sekretarz, *Wolff*; Sekretarz, *Geisler*; goniec gabinetowy, *Partsch*; Xiądz *Schneider*; Xiądz *Preisler*; Nadworny Medyk Konsyliarz *Kreysig*; Nadworny Chirurg *Koberwein*; Paziowie *Diczembowski*, *Lüttichau*, *Feilescher*, *Leipziger*; Porucznik *Lützerod*, Adjutant Jenerała *Zeschau*; dwóch kamerdynerów królewskich PP. *Gaudin* i *Schmidt*; Goniec nadworny, *Gubner*; Koniuszy *Thilo*; Bereyter, *Döhler*; Rachmistrz, *Cubaldi* i wiele innych służących. W orszaku N. Królowéy Jmci i Xiężniczki Augusty: Baronowa *d'Oyrn*, Panna *Baur v. Eisneck*, Panie *v. Platz*, *v. Tortes*, *v. Pateck* i trzy garderóbny.

N. Król Jmć, korzystaiąc z pięknéy pogody wiosennéy, zwiedza z orszakiem swoim piękne okolice naszego miasta. Kazał też N. Pan przez swego spowiednika Xiędza *Jana v. Schneider*, Apostolskiego Wikaryusza, Kanonika Krakowskiego i Poznańskiego, jakotéż przez spowiednika Królowéy Jmci i Królewny *Maryi Augusty*, Xiędza *Preisler*, Kanonika Warszawskiego, rozdzielić w przeszłym tygodniu znaczne jałmużny dla ubogich tuteyszego miasta.”

NIEMCY.

Gazeta *Korrespond. hambursk.* donosi z *Frankfortu* pod d. 28 marca: „ *Moguncya* będzie miała załogę, 20,000 ludzi wynoszącą. Od kilku dni twierdzę tę w żywność opatrują, i poprawują warownie — Xiążę *Wrede*, z Bawarczykami i Austryakami, pod jego dowództwo oddanemi, kwaterę swoję do *Zweibrüch* przenosi. Zostaje on pod naczelném dowództwém Xcia *Schwartzenberga* — Pod *Heidelberg* zakładają oboz odwodowego woyska — Powiadają, że *Bawarya* daje 64,000, *Wirtemberg* 25,000, *Baden* 15,000, *Dormstadt* 8,000, *Nassau* 4,000, a Dwory Saskie i Reuss 3,000, uzbrojonego ludu. — Listy, pod d. 27 z *Metz* pisane, uwiadamiają, że *Bonaparté* pod *Sens* woyska zbiera, które wkrótce do *Metz* póydzie— Od granic francuzkich pod d. 27 marca donoszą, że *Bitsch*, *Pfalzburg*, *Metz*, *Thionville* i *Sarlouis*, ogłoszoné są w stanie oblężenia.

Korrespondent hamburski donosi z *Kolonii*, pod 31 marca: „ Od dnia wczorayszego rozeszła się tu pogłoska, że miasto nasze ma bydź ufortyfikowane. W rzeczy saméy wydano rozkaz, iżby tu most stojący na *Renie* zbudować: most ten ma bydź w 8 dniach skończony. — Spodziewamy się tu wiele woyska i ciągłych przechodów.”

Tenże *Korrespondent* donosi od brzegów *Dunaju*, pod d. 30 marca: „ Jak tylko N. Cesarz Jegomość Rossyyski, otrzymał wiadomość o wylądowaniu *Bonapartego*, kazał natychmiast wysłać gońca do *Petersburga* z rozkazem, iżby gwardye natychmiast wyruszyły. — D. 27 odbyła się rada, na któréy wszyscy Monarchowie obecni byli. — Pewny Xiążę, był dotąd bardzo pilnie w *Wiedniu* uważany; bliższe jednak okoliczności pokazały, że o nim żadnego podeyrzenia mieć nié można. — Pismo jedno, które do *Bonapartégo* przesłane bydź miało, przez czujność policyi odkryte i zatrzymane zostało. — Wszystko, co się tycze prędkiego wystawienia kontyngensów, Jenerałowi *Zastrow* poruczono. — Odezwy *Bonapartégo*, w Neapolitańskiém rozdrukowane i wszędzie porozrzucane zostały.”

W teyże gazecie czytamy, od granic saskich pod 2 kwietnia: „ Woyska postępują naprzód; 295,000 Rossyan odebrały rozkaz maszerowania do *Renu*, częścią przez *Pragę*, częścią przez *Saxoniią*. Przez *Drezno* idzie 43,000 ludzi i 20,000 koni, przez *Lipsk* 73,000 ludzi. Cały przechod idzie przez *Szląsk*. Xiążę *Ferdynand* ma inspekcyą nad *Torgawą* i *Wittenbergiem*.— Minister wojenny *v. Boyen*, przejeżdżał d. 30 t. m. przez *Drezno* do *Wiednia*. — *Wirtemberg* okazał się, jak na *Niemców* przystało. *Badenczykowie* postępują także naprzód.”

PRUSSY.

Gazeta Berlińska donosi z *Berlina* pod d. 11 kwietnia: „ Hrabia *Maltzahn* mianowany został kawalerem orderu *czerwonego orła* 3ciey klassy — Wczora JO. Xiążę Feldmarszałek *Blücher von Wahlstadt* do woyska wyjechał. Dnia 9go wieczorem woyskowi tuteysi z muzyką oddali temu wodzowi huczne *vivat*!

Królewska tuteyszá akademija kunsztów wybrała, Xiężnę *Bironową Kurlandzką*, z domu Hrabinią *Malzahn*, na członka honorowego; prezydentá londyńskiéy akademii sztuk, P. *Beniamina West*; malarza dekoracyynego P. *Breysig*, z *Gdańska*, oraz malarza historycznego, P. *Karola Colbe*, na członków swoich zwyczaynych.

W teyże gazecie umieszczone są trzy patenta Króla Pruskiego, datowane w *Wiedniu*, dnia 5 kwietnia, na objęcie w posiadłość: *przez pierwszy*, Xięztw *Kliwii*, *Bergu*, *Geldryi*, *Mörś*, oraz hrabstw *Essen* i *Werden*; *przez drugi*, Wielkiego Xięstwa *Dolnego-Renu*; *przez trzeci*, krajów *nadreńskich*, do królestwa pruskiego przyłączonych.

Przez ogłoszenie ministeryum woyskowego, pod d. 7 kwietnia, wzywają się do korpusów swoich ochotnicy strzelcy, z zapewnieniém, iż po wyszłym czasie służby do zwyczáynych obowiązków powrócić będą mogli.

Z okoliczności rozszerzonéy, a nawet w niektórych pismach drukiem stwierdzonéy pogłoski, że dla uśmierzenia powstania w *Saxonii*, liczne mają tam przybydź woyska pruskie; Baron *Reck* i Baron *Gaudi*, sprawujący wielkorządztwo *Saxonii*, wydali pod d. 5 kwietnia, odezwę do mieszkańców tego kraju, pochwalając ich zachowanie się spokoyne, które samo obala już tę pogłoskę; a razem zapewnili, że żadné inné woyska pruskie do *Saxonii* nie przyydą, tylko przeznaczoné na zmianę dotąd tam będących, które, stosownie do nowych rozkazów, ku *Renowi* pociągną.

NIDERLANDY

Korrespondent hamburski umieścił z *Gandawy* pod d. 31 marca: „ Wczora po południu przybył tu z *Ostendy* N. Król Jmć *Ludwik XVIII*. Otaczała go liczna gwardya honorowa. Przyjęty był przez mera, który do niego miał mowę, a zgromadzony lud witał go okrzykami: *Niech żyie Król*! N. Pan zajechał do domu Hrabiego *van Steenhuyse*, gdzie z *Monsieur*, Xięciem *Berry*, Xięciem Raguzy (*Marmont*), Xięciem Belluno (*Victor*) i wielu oficerami jadł obiad. Stół był otwarty, a Damy i inne osoby przechadzały się po sali. Potem N. Pan ukazał się kilka razy w oknie, i dziękował publiczności za okazany dla niego zapał. — Dnia dzisieyszego zrana wyjechał *Monsieur* do *Bruxelli*, dla oświadczenia uszanowania swego Królowi i Królowéy *Niderlandów*. — Ekwipaże Xięcia *Berry*, przez chłopów po części uratowane i odprowadzone zostały. ”

Tenże *Korrespon. hambur.* donosi z listu z *Bruxelli* pod d. 2 kwietnia: „ Pozawczora przybył tu *Monsieur*, Hrabia *Artezyi*.

„ Wjazd Króla naszego do tuteyszego miasta był nader wspaniały. We wszystkich miastach i miasteczkach *Brabancyi*, którędy N. Pan przejeżdżał, wystawione były tryumfalne bramy. W *Mechlinie* zgromadziła się była gwardya honorowa z chorągwią oranżową. Celowała pięknością swoią straż honorowa Bruxelska. W czasie przybycia N. Pana, podane mu zostały klucze miasta. Później ukazał się Król na balkonie pałacowym, i przyjęty był, jak późniey w teatrze, z nayżywszemi oznakami radości. Starszyny różnych cechów, przyymowali Króla, podług dawnego zwyczaju, z pochodniami, i szli około pojazdu. Miasto bardzo pięknie było oświecone. Między wielką liczbą transparentów uważano lwa uśpionego pod drzewem *oranżowém* z napisem: „ *Belgium spoczywa pod cieniem drzewa oranżowego.* ” Następującego dnia podane zostało N. Panu, przez mera miasta w czasie uroczystéy processyi, wino honorowe.

„ Król nasz zalecił, iżby kommunikacya partykularnych przez pocztę, między Królestwem *Niderlandów* i *Francyą* przywróconą została.

„ Marszałek *Ney* przybył temi dniami do *Lille*. „

Z innego listu z Bruxelli *w teyże dacie*: „ Od dnia wczorayszego, całe woysko Belgickie zostaje na stopie wojennéy. Wszyscy oficerowie maią otrzymać gratyfikacyą trzy miesięczney gaży na potrzebne ekwipowanie się. — Dzisia odprawi się uroczyste *Te Deum*, z powodu szczęśliwego przybycia N. Króla naszego. — Przyszłego tygodnia, N. Król z Xiążęciem następcą i Xięciem *Fryderykiem* wyjadą do *Gandawy*, *Brugge* i *Ostendy*, dla obeyrzenia całey granicy od *Francyi*, zacząwszy od morza, aż do *Namur*, potém się do *Leodyum* udadzą. — N. *Ludwik XVIII*, dzisia albo jutro tu przybędzie. — *Ney*, przybywszy do *Lille*, dawał wspaniały obiad dla jenerałów i sztabs-oficerów. — Donoszą z *Flesyngi*, że d. 1 kwietnia przybyły tam 2 fregaty angielskie i 5 brygów. ”

WŁOCHY.

Gazeta wiedeńska, *Oesterreichischer Beobachter*, umieściła ze *Włoch*: „ Król *Sardyński* d. 16 marca do *Turynu* powrócił, gdzie uczyniono rozporządzenia, do ściągnienia woysk królewskich. Niektórzy Ministrowie Królewscy i dwór w *Genui* zostali — Król *Neapolitański* d. 11 marca utworzył szwadron „ *Gwardyi wewnętrznego bezpieczeństwa* ” Składający ten batalion wszyscy mogą nosić złote medale i używać praw oficerskich. ”

Gazeta *Korrespondenta hamburskiego*, że *Włoch* pod d. 25 marca, donosi: „ Woyska neapolitańskie w wielkiém są ruchu, i ciągną do legacyy i *Ankony*. Gwardyé nawet otrzymały już rozkaz wyruszyć ze stolicy: obywatele zaś straże obeymują. — Xiężna *Wallii* i wielka liczba *Anglików* z *Neapolu* do *Rzymu* przybyli — Król *Hiszpański*, Królowa *Hetruryi*, Xże *Karol Emmanuel Sardyński*, z *Rzymu* do *Florencyi* wyjechali. — Niepotwierdziła się dotąd pogłoska, że Oyciec ś. z *Rzymu* wyjechał. ”

— Z okoliczności rozszerzonych w królestwie neapolitańskiém pogłosek, o blizkiém rozpoczęciu kroków nieprzyjacielskich, a nawet o rozkazie dziennym do woyska w tey mierze, do czego dały powód poruszenia woysk ku granicóm królestwa i wyjazd Króla do *Abruzzy* i marchiy czytamy w gazecie, *Journal de Francfort*, z Monitora *Obojey Sycylii* pod d. 13 marca, między innémi, co następuje: „ Jesteśmy upoważnieni do oświadczenia, że wszystkie te pogłoski nie mają zasady, i że rozkaz dzienny, o którym tyle mówią, nigdy nie był. Jeżeli krąży jakie pisemko w tym rodzaju, to jest zmyślone; autorowie zaś jego nie mogą uniknąć surowości prawa. Król jest w pokoju ze wszystkiémi mocarstwami; a jeżeli woyska ciągną ku granicóm, środek ten dziełem jest przezornéy ostróżności, i nie ma niczego w sobie, coby powinno wzbudzać bojaźń jakiéykolwiek nieprzyjaźni. Jeden wypadek nadzwyczáyny może do wielkich zwrócić przedsięwzięć różné gabinety *Europy*. Król Jmć osądził za przyzwoitą, uczynić ze swojéy strony rozrządzenia, stosowné do celów wielkich mocarstw, a szczególniéy, stosownie do postanowienia Monarchów, z którymi w nayściśleyszych jest związkach. Ten jedyny jest cel poruszeń w woysku J. K. Mości. Krok ten J. K. Mości nie może bydź inaczey uważany, tylko, jako nowy dowód jego stałości w polityce swojéy, i usiłowań, których trzymać się zamierzył, jeżeli okoliczności wymagać tego będą, dla spokoyności jego Królestwa i *Włoch*. ”

Taż gazeta, *Journal de Francfort*, donosi jeszcze z *Neapolu*, pod d. 13 marca: „ P. *Cianchulli*, Vice-Prezydent Rady stanu, od urzędowania uwolniony został z rangą i zupełną pensyą. Xiążę *Pinatelli*, minister sekretarz stanu mieysce jego zajął, z tytułem

i stopniém ministra stanu. Miéysce ministra stanu dane zostało Hrabiému *Moosburg*, ministrowi skarbu. Radzca stanu, minister, Baron *Nolli*, mianowany jest ministrem skarbu. Ministeryum policyi, czasowie poruczone zostało komandorowi *Maghella*.

W teyże gazecie czytamy z *Florencyi* pod dniem 20 marca: „ Znaczny korpus woysk austryackich przybył dla wzmocnienia woyska w *Lombardyi*. Już się w stronie tey ukazują różne poruszenia woysk: celem ich jest uprzedzić oddalone nawet niebezpieczeństwa — Lady *Bentinck* wyjechała ztąd d. 17 t. m., udając się z całą familiją do *Genui*, gdzie mąż jey objął dowództwo jeneralné woysk angielskich, które w czasie niebytności jego zostawały pod sprawą półkownika *Dalrymple*.

Taż gazeta, z *Turynu* pod d. 23 marca: „ Król postanowił odprawić rewiją woysk swoich, które odebrały przeznaczenie, stosowne do teraźnieyszych okoliczności; zakłada także sobie J. K. M. zwiedzić twierdze królewstwa. — Podług listów z *Marsylii*, Xiążę *Angouleme* z okazami naywiększey radości od mieszkańców był przyjęty.

F r a n c y a.

W gazecie wiedeńskiéy, *Oesterreichischer Beobachter*, czytamy co następuje: „ *Monitor* d. 27 marca donosi, że Xiążę *Cadore* (*Champagny*) jeneralnym Intendentem gmachów koronnych mianowany został.— Potém zawiera tenże *Monitor* dekret cesarski, którego treść tu umieszczamy:

Art. 1) Dobra, emigrantom przez rząd przeszły od 1 kwietnia 1814 zwrócone, a przed nastaniem wyroku naszego, pod d. 13 t. m., przez tychże emigrantów w legalnéy i autentycznéy formie wybyte, nie ulegają wyrażonemu w powyższym wyroku sekwestrowi; przyczém jednak zaleca się urzędnikom wpisowym, iżby od nabywających w trzecim ręku, summę, jeźli się jeszcze jaka za kupno dóbr tych należy, uzyskali.

2) Jeźliby pomienione wybycie, chociażby przed naszym wyrokiem pod 13 marca nastałe, zmównie, czyli tylko pozornie uczynione było, na ten czas Dyrekcya wpisów, zebrawszy potrzebne dowody, rzecz o uchylenie podobnego wybycia do właściwego sądu odeśle.

3) Wybycie dóbr przez emigrantów, już po wyroku naszym pod d. 13 marca nastałe, za nieważne się ogłasza, chybaby, nabywca sądownie przekonał, że to nie przez wybieg prawniczy uczynioném było.

4) Dobra, kupione od d. 1 kwietnia przez emigrantów, którzy z familiją *Burbonów* powrócili, nie ulegają sekwestrowi. Sami, jednak emigranci obowiązani są w przeciągu dwóch lat je wybyć.

Przez drugi wyrok w téyże dacie ustanowiono, *że Cesarz gwardyą narodową dobrego miasta swego Paryża, sam naczelnie dowodzi.* Jenerał Porucznik Hrabia *Duronel*, adjutant *Napoléona*, drugim dowódzcą gwardyi narodowéy jest mianowany. Ma on we wszystkim, co się tycze organizacyi i służby pomienionéy gwardyi, odbiérać codzień rozkazy od samégo *Bonapartégo*.

Monitor pod 28 marca, znowu mnóstwo telegraficznych umieścił doniesień, których treść następująca: „ Jenerał *Caffarelli*, dowódzca 13téy dywizyi woyskowéy (*Bretanija*), z *St. Malo* pod 26 marca donosi, iż wydał potrzebne rozkazy, około zabezpieczenia, iżby żaden z ajentów insurgentów nie był do twierdz wpuszczany. Jenerał *Lorcet* nie zaniechał środków, do bronienia *St. Malo* i ubezpieczenia się od wszelkiego napadu. (Nie takie więc musi bydź przywiązanie w *Bretanii* do sprawy *Bonapartégo*, jak przed dwoma dniami *Monitor* zapewniał. Namieniają także o woyskach insurrekcyynych w *Normandyi*, a w *Cherbourgu* również zabezpieczają się od napadu.) Prefekt morski z *Brestu* pod 26 marca donosi, że tam woyska lądowe i morskie przypięły kokardę tróykolową. Toż samo zayść miało w *Nantes*, *Vannes* i *Rennes*. Dalsze wiadomości *Monitora* są ze *Strasburga*, *Evreux*, *Arras*, *Mons*, *Longwy*, *La Flèche*, *Conneray* i *Valenciennes*, i donoszą tylko, jak różne regimenta, na wiadomość, o przybyciu *Bonapartego* do *Paryża*, przypinały kokardę tróykolorową.

Gazeta, *Journal de Paris*, umieściła listę członków teraźnieyszéy Rady Stanu: Z w y c z a y n é y S ł u ż b y: W y d z i a ł p r a w o d a w c z y: Hrabia *Boulay*, Hrabia *Berlier*, Baron *Gilbert de Voissins*. W y d z i a ł s p r á w w e w n ę t r z n y c h: Hrabia *Regnauld-de-St. Jean-d'Angély*, Hr. *Bergouen*, Hr. *Maret*, Hr. *Pelet*, Hr. *Thibaudau*, Hr. *Miot*, Hr. *Corverto*, Baron *Chauvelin*, Bar. *Costaz*, Bar. *Manay*, Bar. *Quinette Degérando*; W y d z i a ł S k a r b u: Hr. *Defermont*, Hr. *Français*, Hr. *Jaubert*, Hr. *Jolivet*; W y d z i a ł w o y s k o w y: Hr. *Andréossy*, Hr. *Bourcier*, Hr. *Dulaulloy*, Hr. *Daru*, Hr. *Marchant*; W y d z i a ł m a r y n a r k i: Hr. *Gantheaume*, Hr. *Caffarelli*, Hr. *Najac* i Hr. *Lascafes*; Z w y c z a y n é y s ł u ż b y d o w y d z i a ł ó w n i e n a l e ż ą c y: Hr. *Réal*, Hr. *Duchatel*, Hr. *Lavallette*, Hr. *Merlin*, Hr. *Molé*, Hr. *Hauterive*; N a d z w y c z a y n e y s ł u ż b y: Hrabia *Dauchy*, Hrabia *Dumas*, Pan *Gan*. Daléy następują mistrze próśb, należący do Rady Stanu; zwyczáynéy służby: W y d z i a ł p r a w o d a w c z y: Baron *Zongiacomi*; W y d z i a ł s p r á w w e w n ę t r z n y c h: Kawalér *Jaubert*, Baron *Alfons Meuneval*, Bar. *Portal* i Bar. *Maillard*. W y d z i a ł S k a r b u: Bar. *Belleville*, Bar. *Pelet*, Kawalér *Gasson*; W y d z i a ł w o y s k o w y: Kawalér *Allent*, Baron *Felix*, Bar. *Champy*, P. *Redon*; N a d z w y c z a y n é y s ł u ż b y: Hrabiowie: *Laborde*, *Castellane*, *Bondy*, *Lameth*, Baronowie: *Bruyères*, *Coquebert*, *Fain*, *Jane*, *Freville*, *Lacuée*, *Dupont-Delporte*, *Finot*, *Mayneaud-Pancemont*, *Preval*, *Merlet*, *Lelorgne* i *Fouchet*.

Naynowsze wiadomości, w Wiedniu *otrzymane, i w gazecie wiedeńskiéy* Oesterreichischer Beobachter, *d. 8 kwietnia, ogłoszone*: „ *Dnia 1 kwietnia*, w téy chwili przybiegł tu goniec z *Madrytu*, który stolicę tę 20 marca opuścił, a w dniach 27, 29 przez *Montpellier*, *Nismes*, *Aix*, &c. przejeżdżał, powiadał, że część południowéy *Francyi*, którędy on jechał, gdzie miano już wiadomość o weyściu *Bonapartégo* do *Paryża*, oświadczenie d. 13 marca, Mocarstw na kongres zgromadzonych, wszędzie z okrzykami wielkiéy radości przybijane było. Prowincye te w zupełném są powstaniu przeciw *Bonapartemu*. Xiążę *Angouleme*, w tychże się okolicach znaydował; wszyscy dobrze myślący do niego się gromadzili. ”

Gazeta *Korrespondenta hamburskiego*, z *Paryża*, pod 28 marca, *przez Frankfort* donosi: „ Témi dniami w jednym z teatrów miasta naszego rzucono papiér aktorom. Parter żądał, aby był czytany. Ale, jak tylko się dowiedział, że to były naygrawające się z *Bourbonów* wiersze, które aktór już deklamować zaczynał, wszyscy jednogłośnie wołali: *żadnych satyr!* — Wszyscy, którzy za rządu królewskiego, za opinie polityczne uwięzieni byli, i na kary skazani zostali, przez udzielny teraz wyrok zupełne otrzymali przebaczenie. — Bankier *Perrigaux*, o którym pisano, że do *Londynu* przyjechał, ciągle się w *Paryżu* znayduje. — Wczora *Bonaparté* znowu odbywał rewiją wielkiey liczby woysk. Potém oficerom kołem siebie otoczyć kazał, i więcéy godziny do nich miał mowę. Nagrody, promocye, słowem niczego nie opuścił, coby woyskowych do niego pociągnąć mogło. — Kiedy jeszcze posłowie cudzoziemscy tu się znaydowali, kazał im *Bonaparte* oświadczyć, iż on starać się będzie wiernie dotrzymywać traktatu paryzkiego, i że podobnéy wzajemności od innych stron oczekuje. — Xiężna *Angouleme* jeszcze 23 marca była w *Bordeaux*, Xiążę jéy małżonek 15go z *Nismes* do *Marsylii* wyjechał. — Od Króla *Murata* goniec tu przybiegł. — Z *Lyonu* wysłał *Bonaparté* gońca do Cesarza Austryackiego. — Dnia 22, o godzinie 2giéy z północy, Xiążę *Bourbon*, w *Pont-de-Cé* na *Loarze* siadł na statek. W *Nantes* wszelkie było przygotowanie do jego odjazdu na okręcie. — Dnia 23 marszałek *Jourdan* i Xią-